

Transports ģimenes ārstiem attālākos reģionos

**Atbalsta programmas enerģijas un transporta
pieejamības
stiprināšanai Latvijā 2026.-2032.gadā**

Latvijas Sociālā klimata fonda plāns

Rīga, 04.09.2026

*Dr. Ainis Dzalbs,
Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas prezidents*

Sabiedrības veselības un demogrāfijas pamatdati LV

~1,83 milj.

Iedzīvotāju skaits
(2025. g. aplēse)

224 288

Iedzīvotāji ar invaliditāti
(2025. gads)

22%

Iedzīvotāji
65+ gadu vecumā

76,7 gadi

Paredzamais mūža ilgums
(ES vidēji 81,3)

Iedzīvotāji un ģeogrāfija

- Pilsētās/laukos: 68% / 32%
- Zems iedzīvotāju blīvums nosaka izkliedētu ģimenes ārstu prakšu modeli, lielas apkalpojamās teritorijas
- PVA ir veselības aprūpes sistēmas mugurkauls
- Demogrāfijas un vecuma struktūras izmaiņas, īpaši reģionos

Slimību slogs

- Vīrieši: 71,6 gadi | Sievietes: 81,5 gadi (2024) — ievērojami zem ES līmeņa
- PVA vadīta profilakse mazina mirstību no sirds un asinsvadu slimībām un vēža
- Pieaug hronisko slimību slogs: sirds un asinsvadu slimības, 2. tipa cukura diabēts, HOPS
- Saslimšanu, kas saistītas ar kustību un pārvietošanās spēju zudumu, pieaugums

Primārā veselības aprūpe Latvijā

~1,200

Ģimenes ārstu prakses ar aktīvu NVD līgumu (2025)

~54 gadi

Ģimenes ārstu vidējais vecums LV

~75%

ĢĀ prakses-neatkarīgas uzņēmējdarbības formas

1,500

Mērķa pacientu skaits uz vienu ģimenes ārstu

PVA attīstība — galvenās prioritātes

- Profilakse , agrīna diagnostika un hronisko pacientu ilgtermiņa aprūpe
- Vēršanās uz sabiedrību un prakses komandas darbs, prakses komandas palpašināšan
- Pieejamības, noturības un ilgspējas veicināšana reģionos, tsk. pakalpojumi mājās.
- Digitālo tehnoloģiju attīstība
- Māsu un ārstu palīgu kompetenču paplašināšana
- PVA adaptācija pacientu vajadzībām- gatavība krīzēm, demogrāfijas izaicinājumi, senioru aprūpe

PVA pamatuzdevumi un ieguldījums

Valsts apmaksāta PVA	PVA ieguldījums	Veselības aprūpe mājās
Līgumā ar NVD ~1200 ĢĀ prakses Vidēji 1570 reģistrētie pacienti praksē ~50% no praksēm ir ārpus Rīgas	Pieejamākais posms valsts apmaksātajā veselības aprūpes sistēmā ~75% no visām konsultācijām ambulatori valsts sektorā nodrošina ģimenes ārstu prakses	ĢĀ nodrošina arī veselības aprūpes pakalpojumus mājās saskaņā ar medicīniskām indikācijām Gan maksas, gan valsts apmaksāts pakalpojums 2024. gadā veiktas 83 388 MV, apkalpoti 43 016 unikālie pacienti.

Valsts apmaksātās mājas vizītes daži piemēri. Atsevišķām pacientu grupām, iespējama papildus pacienta iemaksa

- Paliatīva tipa mājas vizītes, piemēram, pacientiem ar pārvietošanās traucējumiem un onkoloģiskām saslimšanām, insulta pacientiem utml.
- Bērniem līdz 18 gadu vecumam, jaundzimušie
- Pacientiem ar noteiktām psihiskām saslimšanām
- Pēc NMPD izsaukuma
- Pacientiem vecumā virs 80, pacientiem ar I grupas invaliditāti....

Veselības aprūpe mājās- pieprasījums

Pieklūve

- Reģionos- plašas apkalpojamās teritorijas,
- Nepietiekams sabiedriskā transporta pārklājums
- Mazs iedzīvotāju blīvums, izolētas lauku viensētas
- Neapmierinošs ceļu stāvoklis
- Sociālekonomiskie izaicinājumi
- Smagāks kopējais pacientu veselības stāvoklis

Pakalpojuma pieprasījums

	Mājas vizītes 2025	Vid. reģistrēto pacientu skaits	Vizītes uz 1 000 pacienti
NVD reģions			
Vidzeme	20 432	227 896	89,7
Kurzeme	14 125	278 691	50,7
Zemgale	13 817	275 774	50,1
Latgale	11 339	226 623	50,0
Rīga	39 825	870 275	45,8

Galvenie secinājumi

Rīgas reģionā: 45,8 mājas vizītes uz 1 000 pacientiem gadā.

Reģionos ārpus Rīgas kopā: 59,2 vizītes uz 1 000 pacientiem gadā.

Tātad ārpus Rīgas mājas vizīšu intensitāte ir aptuveni 29% augstāka nekā Rīgas reģionā.

Vidzeme — 89,7 vizītes uz 1 000 pacientiem, kas ir gandrīz 2 reizes vairāk nekā Rīgā.

Mājas vizīšu nodrošināšana- izaicinājumi

Mājas vizītes ir izmaksu, laika un cilvēkresursu ietilpīgs pakalpojums. Definētas skaidras pakalpojuma indikācijas, bet bieži vien ir vienīgais iespējamais veselības aprūpes pakalpojumu veids

MV pakalpojuma uzturēšanas izmaksas

Transporta līdzekļa iegādes un uzturēšanas izmaksas nav iekļautas PVA finansējumā

Viena no izmaksu ietilpīgākajām pozīcijām praksē

Tikai atsevišķu manipulāciju tarīfos, ir iekļauta transporta izmaksu pozīcija

Nepietiekama valsts pakalpojuma apmaksa

MV paredzētas vairākām iedzīvotāju grupām, taču pakalpojuma tarifi ir neatbilstoši vai vispār nav finansēti Piemēram, MV pacientam ar I invaliditātes grupu ir paredzēta, bet pakalpojumam nav piešķirts

Māsu pakalpojumu attīstība pacienta dzīvesvietā

Praksēm ir iespēja sniegt veselības aprūpes pakalpojumus mājās, taču laika un izmaksu ziņā tie ir ļoti neefektīvi

Vecuma struktūras izmaiņas reģionos

Palielinās senior īpatsvars

Pieaugošs pieprasījums

Sociāla rakstura mājas vizīšu īpatsvars

Vakcinācijas pakalpojumi un profilaktiskie pakalpojumi mājās

Pieaug pieprasījums pēc noteiktiem pakalpojumiem mājās, īpaši senioriem

Veselības aprūpes pakalpojumi SARC

Pieaugošs pieprasījums pēc MV sociālās aprūpes institūcijas

Nepieciešamība pēc atbalsta MV pakalpojuma nodrošināšanā

Unikāls projekts un iespējas

Latvijas Sociālā klimata investīciju plāns “Atbalsts transportlīdzekļu iegādei veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem”

Investīcijas īstenošanas periods: **2027.- 2032.gads**. Investīcijas kopējās izmaksas ir 16 milj. EU

Iespēja iegādāties **bezemisiju transportlīdzekļus**, lai nodrošinātu **pakalpojumus vismazāk aizsargātākajām iedzīvotāju grupām**

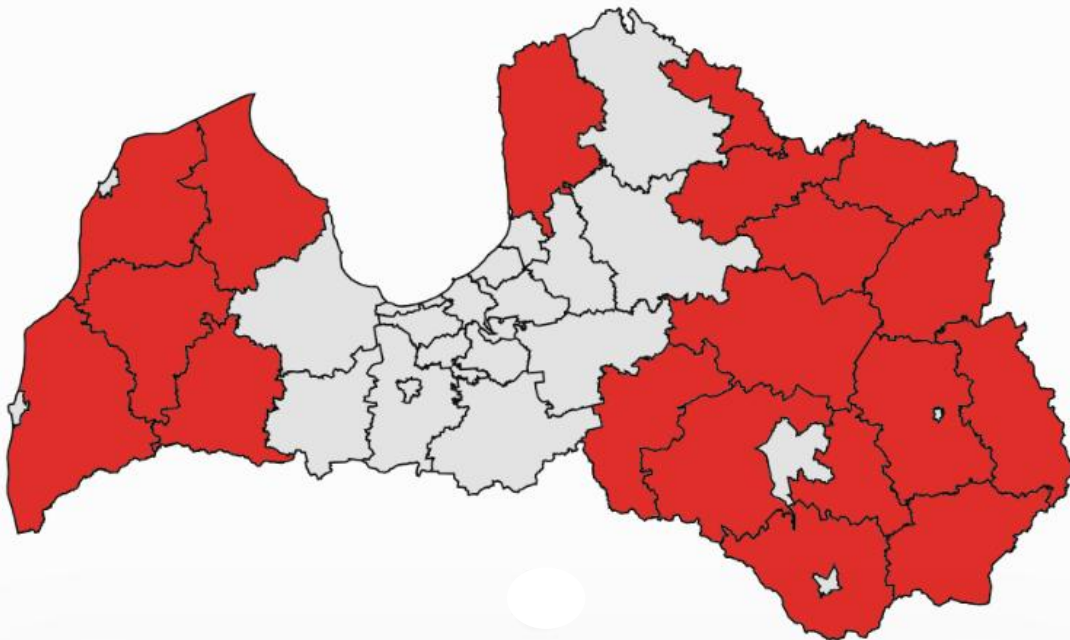
Eiropas Sociālā klimata fonda investīcija paredzēta teritorijām, kur iedzīvotājiem piekļuve veselības aprūpei ir ierobežotāka ģeogrāfisku un mobilitātes iemeslu dēļ

Nepieciešamība pēc atbalsta MV pakalpojuma nodrošināšanā

- Atbalsts paredzēs teritorijām ar augstu transporta nabadzības risku un zemāku ienākumu līmeni.
- Kopumā 19 no 42 Latvijas pašvaldībām
- **Aizkraukles, Alūksnes, Augšdaugavas, Balvu, Dienvidkurzemes, Gulbenes, Jēkabpils, Krāslavas, Kuldīgas, Limbažu, Ludzas, Madonas, Preiļu, Rēzeknes, Saldus, Smiltenes, Talsu, Valkas un Ventspils novadi.**

Atbalsta teritorijas Latvijā

■ Atbalsta teritorijas (19 novadi) ■ Pārējās pašvaldības

Projekta izvirzītie mērķi

Potenciālie transportlīdzekļu saņēmēji un to uzlādes punktu ierīkotāji, kā arī pakalpojumu sniedzēji mazaizsargātām māsaimniecībām

293

Ģimenes ārstu prakses

204

Bezemisiju vieglie
pasažieru transportlīdzekļi

204

Parastas jaudas uzlādes
punkti

35+4

Veselības aprūpe pakalpojumu
sniedzēji mājās un mobilās paliatīvās
aprūpes pakalpojumu sniedzēji

Ieguvumi iedzīvotājiem

- Veselības aprūpes pakalpojumu mājās pieejamības veicināšana
- Reģionālās veselības aprūpes stiprināšana
- Konkurētspējas veicināšana
- Investīcijas nacionālās drošības stiprināšanā
- Infrastruktūras attīstība un investīcijas vides saudzēšanā

Paldies par uzmanību!
